

XII edycja konferencji z cyklu DIGITALIZACJA ZASOBÓW INFORMACYJNYCH pt. „**PRAKTYCZNE DOŚWIADCZENIA W ZARZĄDZANIU DOSTĘPEM DO BIBLIOTEK CYFROWYCH**”, która odbyła się w Warszawie 17 stycznia b.r. pozwoliła uczestnikom zapoznać się z dotychczasowymi osiągnięciami bibliotek w archiwizacji zbiorów i popularyzacji dostępu do zasobów bibliotecznych drogą internetową. Dała też możliwość dyskusji o zakresie archiwizacji, selekcji informacji i uświadomiła, jak szybko zmieniają się realia biblioteczne a tym samym narzędzia i metody pracy z czytelnikiem, obecnie coraz częściej wirtualnym.

Jako pierwszy wystąpił dyrektor Biblioteki Narodowej, dr Tomasz Makowski, który w swoim referacie postawił pytanie o rolę Biblioteki Narodowej w zachowaniu dziedzictwa kulturowego, a zwłaszcza o formę zapisania zasobów. Taką formę, która przetrwa zmiany technologiczne a jednocześnie będzie dostępna dla rosnącego kręgu odbiorców z różnych stron świata.

Norweski projekt digitalizacji całego zasobu jest niewykonalny w warunkach polskich – choćby ze względu na brak stałego, ogromnego funduszu na te cele, ale istnieje Cyfrowa Biblioteka Narodowa POLONA i jest w chwili obecnej najpoważniejszym osiągnięciem w dziedzinie archiwizacji i udostępniania oraz scalania rozproszonego dziedzictwa kulturowego.

Uczestnicy konferencji mogli zapoznać się z projektem DIR (Domena Internetowych Repozytoriów Wiedzy), który umożliwi powszechny dostęp do materiałów naukowych a wzrost liczby czytelników wpłynie na obniżenie kosztów tworzenia i przechowywania zdigitalizowanych zbiorów.

Problem przechowywania to nie tylko koszty tworzenia archiwum ale także zapewnienie odtwarzalności i zrozumienia w kontekście kulturowym. Zmiana nośników i problem zachowania wierności merytorycznej może być mało znaczący w obliczu zmiany postrzegania i interpretacji danych. Dlatego istotne jest uwzględnienie przechowywania danych jako procesu, wymagającego wspomagania i zarządzania.

IBM oferuje projekt OASIS, który pozwala przechowywać informacje bez obawy utraty ich czytelności, wzbogaca treść o „materiały towarzyszące”, formanty zapewniające właściwą interpretację.

Wkraczającym na ścieżkę digitalizacji zbiorów pomógł referat p. Bożeny Bednarek-Michalskiej z Biblioteki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, który wypunktował i uszeregował wszystkie działania niezbędne w tym procesie. Planowanie i projektowanie, stworzenie standardów zarządzania zasobami, uniwersalne metadane stanowią podstawę rozpoczęcia tworzenia biblioteki cyfrowej. Należy też pamiętać, że raz podjęte prace nigdy się nie zakończą, zmieni się tylko poziom i rodzaj wymaganych działań.

Doświadczenia bibliotek organizujących dostęp do książek i czasopism elektronicznych wskazują na konieczność ujednoczenia systemu informującego o zasobach oraz stabilnego finansowania tych instytucji, co pozwoli na rozpowszechnienie takiej formy czytelnictwa i uatrakcyjni działania badawcze.

Ciekawym aspektem ochrony i administrowania zasobem o charakterze narodowym jest cyfrowy zapis programów dźwiękowych Polskiego Radia, umożliwiający w przyszłości odtwarzanie wybranych przez użytkownika tytułów natychmiast a dziennikarzom pozwalający na sięganie do archiwalnych nagrań bez opuszczania studia.

Nie można zapomnieć o prawnych podstawach korzystania z dóbr niematerialnych, uregulowania dotyczące prawa autorskiego są istotnym elementem w działalności bibliotek tradycyjnych jak i cyfrowych. Zasady te dotyczą także dorobku naukowego (prac doktorskich, habilitacyjnych) bibliotek uczelnianych i muszą być respektowane, jeżeli dodatkowe zobowiązania prawne nie stanowią inaczej. Krakowska Politechnika tworzy kolekcję naukową biblioteki przez zobowiązanie doktorantów do udostępnienia swojej pracy w uczelnianym repozytorium, co poszerza dostęp do bieżących badań naukowych.

Prowadzący konferencję dr Henryk Hollender – dyrektor Biblioteki Politechniki Lubelskiej - zreasumował spotkanie wykładem pt. *„Strategia rozwoju bibliotek cyfrowych, z uwzględnieniem zasad współpracy przy ich tworzeniu”*. Nadmiar informacji jest równie szkodliwy jak jej brak, nie można digitalizować „na oślep”, konieczna jest weryfikacja i zapewnienie rzetelnych informacji o dokumencie elektronicznym oraz o jego źródle.

Burzliwa dyskusja była świadectwem ogromnego zainteresowania tematem i podkreśliła potrzebę spotkań i wymiany poglądów oraz doświadczeń związanych z nową formą biblioteki współczesnej – biblioteką cyfrową